

Federatie Herwinning Grondstoffen

Enquête Circulair Materialenplan (CMP) 16-6-2021 t/m 10-7-2021
Inbreng Federatie Herwinning Grondstoffen

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Postbus 85612 • 2508 CH Den Haag • Telefoon 070 312 39 23 • E-mail: mail@fhg-recycling.nl
Bezoekadres: Laan van Nieuw Oost Indië 131-G • KvK Haaglanden nr. 4011672 • IBAN NL75ABNA0869255592

Federatie Herwinning Grondstoffen

Uw inbreng voor het Circulair materialenplan (CMP) (pagina 1 van 4)

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft in de kamerbrief van 25 januari 2021 aangekondigd dat het Landelijk afvalbeheerplan (LAP3) zal worden opgevolgd door een Circulair Materialenplan (CMP1). We stellen u eerst een aantal vragen over uw beeld van een CMP en daarna een aantal over uw ervaringen met het LAP.

*Wat is uw beeld bij de opvolger van het LAP3, het Circulair Materialenplan (CMP1)? **

De opvolger van het LAP3 gaat het Circulair Materialenplan (CMP) heten. Dat schept het beeld dat het CMP beleid gaat bevatten dat de hele materiaalketen beslaat, dus breder dan enkel beleid voor afvalpreventie en afvalbeheer. Voor een zo hoogwaardig mogelijke verwerking in de afvalfase is het zelfs noodzakelijk dat in de andere stappen in de keten de juiste keuzes worden gemaakt. Het CMP gaat naar onze verwachting beleid bevatten dat toeziet op ontwerp, productie, gebruik, en de verschillende einde-levens opties. Het CMP zal voor iedere stap in de keten beleid voorschrijven waarmee een circulaire economie wordt bevorderd. Wij verwachten dat het CMP in ieder geval beleid gaat bevatten over circulair productontwerp, het toepassen van secundaire grondstoffen bij de productie, gebruik van producten waarbij een zo hoogwaardig mogelijke verwerking in het afvalstadium mogelijk blijft, en voorschriften voor ontdoeners om recyclestromen zo zuiver mogelijk af te danken. Het is daarbij van essentieel belang dat voor iedere keten passend maatwerk geschreven wordt. De huidige beleidsonderwerpen in het LAP3 zullen ook moeten worden opgenomen in het CMP, opdat ook een zo hoogwaardig mogelijke verwerking van afvalstromen die toch ontstaan gewaarborgd blijft.

Door de uitbreiding van de reikwijdte naar breder dan alleen het afvalbeheer, zien wij tevens kansen om waardevolle hoogwaardige recyclestromen uit het afvalbegrip te halen. Deze materialen verdienen immers een andere positie dan afval. Daarmee wordt hoogwaardige recycling beloond.

*Waarom zou het CMP1 hetzelfde moeten zijn als het huidige LAP3? **

Het CMP dient beleid te bevatten over de gehele materiaalketen, daar hoort ook de afvalfase bij. Het CMP zou daarom alle onderdelen die nu in het LAP3 staan ook moeten bevatten.

*Waarom zou het CMP anders moeten zijn dan het huidige LAP3? **

Het CMP dient beleid te bevatten over de gehele materiaalketen. Aanvullend op wat in het huidige LAP3 staat zou het CMP daarom beleid moeten bevatten dat toeziet op de volgende aspecten:

- **Circulair productontwerp (design for reuse and recycling)**
Producten die op de Nederlandse markt worden gebracht dienen zo te worden ontworpen dat deze in de einde-levens fase recyclebaar zijn. Het CMP dient daarbij aan te sluiten op de huidige stand van de sorteer- en recyclingtechnieken. De leden van de FHG en de Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland beschikken over de juiste kennis over deze technieken in de verschillende materiaalstromen.
Er dient een bronanpak voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te worden opgenomen in

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

het CMP. In het huidige LAP3 staat beleid opgenomen over hoe om te gaan met ZZS in recyclestromen, hier moet de risicobenadering beter worden uitgewerkt. In een daadwerkelijk circulaire economie worden echter bij de productie al geen ZZS toegepast, zodat deze aan het eind van de levensfase ook niet voor problemen in de recycling kunnen zorgen. Het CMP dient daarvoor een stevige bronaanpak te bevatten, zodat ZZS niet meer worden toegepast tenzij het niet anders kan.

- **Productie met toepassing van secundaire grondstoffen**

In een circulaire economie worden van afvalstromen zo veel als mogelijk weer nieuwe grondstoffen geproduceerd. De cirkel is pas rond wanneer deze secundaire grondstoffen vervolgens ook daadwerkelijk worden toegepast in nieuwe producten. De praktijk laat zien dat bij verschillende materiaalstromen het aanbod van en de vraag naar secundaire grondstoffen niet goed op elkaar aansluiten. Zowel een tekort in het aanbod van secundaire grondstoffen van de juiste kwaliteit, als een tekort in de vraag naar secundaire grondstoffen, kunnen hier de oorzaak van zijn. Het resultaat is dat er onvoldoende secundaire grondstoffen worden toegepast bij de productie van nieuwe producten. Het CMP dient daarom beleid te bevatten waarmee het aanbod van en de vraag naar secundaire grondstoffen beter op elkaar worden afgestemd. Overigens kan het zo zijn dat maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de enorme woningbouwopgave die voor ons ligt, het onmogelijk maken om een bepaald aandeel secundaire grondstoffen te behalen. Het CMP dient rekening te houden met dergelijke ontwikkelingen.

- **Bronscheiding van recyclestromen, gericht op kwaliteit**

Recyclebedrijven maken van afgedankte materiaalstromen nieuwe grondstoffen. Voorwaarde daarvoor is dat deze zo zuiver mogelijk worden aangeleverd. Het CMP dient daarom beleid te bevatten wat zuivere bronscheiding door ontdoeners waarborgt. Het LAP3 bevat deels al dergelijk beleid voor bedrijfsmatige ontdoeners. Voor huishoudelijk afval worden gemeenten momenteel verplicht bronscheiding van de meeste recyclestromen te faciliteren. In beide gevallen richt het beleid zich voornamelijk op een zo hoog mogelijk volume afvalscheiding. Het CMP zou aanvullend daarop beleid moeten bevatten dat de kwaliteit van de gescheiden aangeboden recyclestromen waarborgt. Hier ligt overigens ook een belangrijke rol voor handhaving van reeds bestaand beleid. Wanneer kwaliteit van het ingezamelde materiaal voldoende geborgd is, is het passend dat gemeenten gestimuleerd worden de kwantiteit op te schalen. Met name in de grote steden in de randstad loopt men achter op het gebied van gescheiden inzameling, terwijl daar nog veel potentieel zit.

Ook is van belang dat het CMP hoogwaardige recyclestromen uit het afvalbegrip haalt. Dit kan door een tussencategorie toe te voegen tussen afval en product. Doordat deze hoogwaardige recyclestromen vaak nog als afval worden geclassificeerd wordt hoogwaardige verwerking regelmatig belemmerd. Het afgeven van de einde-afval status is echter niet altijd mogelijk. Het CMP zou daarom een tussencategorie moeten toevoegen voor hoogwaardige recyclestromen.

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

Uw inbreng voor het Circulair materialenplan (CMP) (pagina 2 van 4)

Wat zijn volgens u de 5 belangrijkste materiaal/productstromen waar het CMP ieder geval aandacht aan moet besteden?

*Kunt u dit toelichten? **

*Kunt u daarbij aangeven wat u denkt dat de rol van het CMP daarin kan zijn? **

*Materiaal/productstroom 1 **

Kunststof

Veel kunststof dat op de markt wordt gebracht bevat additieven of kan nadat het is afgedankt niet als monostroom worden verwerkt. Er is daarom nog veel te winnen op het gebied van design for recycling.

Het aanbod van en de vraag naar kunststof recycleert sluiten onvoldoende op elkaar aan. De benodigde uitbreiding in de recyclingcapaciteit komt daardoor niet van de grond. Om het aanbod en de vraag beter op elkaar aan te laten sluiten is het nodig dat er een goede kwaliteit kunststof recycleert wordt geleverd. Design for recycling en kwaliteit centraal stellen bij de inzameling zijn daarvoor essentieel. Het CMP kan hier aan bijdragen door beleid op te nemen over de inzet van kunststof recycleert in nieuwe producten, waardoor een stabiele afzetmarkt ontstaat. Tevens kan het CMP sturing geven aan overheden door harmonisatie op het gebied van inzameling te borgen.

Materiaal/productstroom 2

Textiel

De textielsector draait grotendeels op primaire grondstoffen. Dit terwijl er tegelijkertijd nog veel textiel niet circulair wordt verwerkt. Dit komt mede doordat de inzet van primaire grondstoffen voordeliger is dan de inzet van gerecycled textiel. Het CMP kan beleid bevatten om deze situatie te keren. Dat kan onder meer door de inzet van gerecycled textiel te stimuleren. Tevens kan het CMP sturing geven aan overheden door harmonisatie op het gebied van inzameling te borgen.

Materiaal/productstroom 3

Papier en karton

De toepassing van papier en karton neemt jaarlijks toe, vooral in verpakkingen, hygiënapapier en specialiteiten. Het is van belang om deze groei zo efficiënt en circulair mogelijk te realiseren. Met de gehele keten moet er daarom gewerkt worden aan de circulariteit van papier en karton dat op de markt wordt gebracht met coatings en laminaten. Geharmoniseerde recyclability testen kunnen waarborgen dat deze producten geen negatief effect op de kwaliteit van het ingezamelde OPK tot gevolg hebben.

We zien in toenemende mate dat er producten van papier en karton op de markt worden gebracht met een coating. Dat kan zijn van een kunststof laag, of door behandeling met bijvoorbeeld PFAS. Deze producten belanden na gebruik vaak in de oudpapier stroom, met een negatief effect op de kwaliteit van het ingezamelde OPK tot gevolg.

Tevens belandt er altijd nog veel OPK in het restafval. Een verbeterde inzet op de bronscheiding van OPK kan de inzamelprestatie verhogen, waardoor meer vezels beschikbaar blijven voor de inzet in de papierindustrie.

Het CMP zou dan ook beleid moeten bevatten dat toeziet op design for recycling en design for safety, een goede bronscheiding met het ook op de kwaliteit, en op harmonisatie op het gebied

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

van inzameling. Ook is beleid nodig om innovaties op het gebied van biobased vezelmaterialen beter te begeleiden.

Materiaal/productstroom 4

Metalen + AEEA + vervoersmiddelen

De productie van metalen draait nog altijd grotendeels op primaire grondstoffen, zeker in Nederland. Dit terwijl er ruim voldoende schroot beschikbaar is om ingezet te worden in productieprocessen. Daarnaast is een probleem dat veel voorkomt in de inzameling dat er materialen worden aangeboden bij het metaal dat hier niet tussen mag zitten, met name AEEA. Het CMP kan er op sturen dat de inzet van schroot wordt gestimuleerd ten opzichte van de inzet van primaire delfstoffen en ertsen. Daarnaast zou het CMP beleid moeten bevatten waardoor ontdoeners geen materialen via het oud ijzer inleveren dat hier niet tussen mag zitten.

Materiaal/productstroom 5

Glas

De recycling van het glas-afval dat in Nederland ontstaat is succesvol. Dat geldt voor verpakkingsglas, vlakglas en autoglas. Toch is er bij verpakkingsglas nog winst te behalen bij een verbeterde bronscheiding, zowel kwantitatief als kwalitatief. Het CMP zou beleid moeten bevatten waarmee ontdoeners van glas worden gestimuleerd dit op de juiste wijze af te danken. Om de kwaliteit te verbeteren dient voor de ontdoeners beter duidelijk te worden welke soorten glas op welke wijze moeten worden aangeboden en dat niet al het glas op dezelfde wijze moet worden afgedankt.

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

Uw inbreng voor het Circulair materialenplan (CMP) (pagina 3 van 4)

Wat zijn volgens u de 5 belangrijkste onderwerpen voor het CMP?

*Kunt u dit toelichten? **

*Kunt u daarbij aangeven wat u denkt dat de rol van het CMP daarin kan zijn? **

*Onderwerp 1 **

Design for reuse, recycling en safety

In een circulaire economie worden grondstoffen zo efficiënt mogelijk benut. Dat betekent dat in de einde-levensfase van een product in eerste instantie wordt gekeken of hergebruik mogelijk is. Wanneer dat niet mogelijk is, wordt het afval omgezet tot grondstoffen. Dit gebeurt in een proces van inzameling, sortering, recycling, toepassen in nieuwe producten. Hiervoor is het wel nodig dat de afvalstromen via dit proces ook daadwerkelijk zijn om te zetten in grondstoffen. Bij het ontwerp van producten moet daarom al rekening worden gehouden met de verwerking op het moment dat het product in de afval-fase belandt. Daarbij moet worden uitgegaan van de in de praktijk beschikbare sorteer- en recyclingtechnieken. Het CMP zou tevens moeten kunnen anticiperen op ontwikkelingen in de stand van techniek, als het realistisch is te verwachten dat er in de praktijk meer mogelijk gaat zijn. Voorts is het van belang dat er geen schadelijke stoffen worden toegepast in producten waarmee de recycling wordt belemmerd. Voor secundaire grondstoffen geldt namelijk dat ze aan allerlei voorwaarden moeten voldoen, net als primaire grondstoffen, willen ze worden toegelaten op de markt. Schadelijke stoffen, waaronder ZZS (zie daarvoor het volgende punt), kunnen in de recycling een belemmering vormen, afhankelijk van de toepassing. Design for safety houdt in dat er in de productiefase al rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van dergelijke stoffen.

Onderwerp 2

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

De problematiek omtrent ZZS vormt de molensteen om de nek van recycling. Het beleid is erop gericht ZZS niet terug in de keten te laten komen via secundaire grondstoffen. De praktijk laat zien dat het in de meeste gevallen de recyclers zijn, die moeten aantonen dat de door hen geproduceerde grondstoffen vrij zijn van ZZS. Dit vergt kostbare onderzoeken en analyses. De kosten hiervan moeten worden terugverdiend uit de verkoop van die secundaire grondstoffen. Hiermee wordt de concurrentiepositie van secundaire grondstoffen ten opzichte van primaire grondstoffen nog verder verslechterd. Dit terwijl het de producenten zijn die baat hebben bij het op de markt brengen van producten met deze stoffen. Het CMP moet daarom beleid bevatten waarmee het op de markt brengen van producten met ZZS aan banden wordt gelegd. Daarmee wordt recht gedaan aan het principe dat vervuiling zo dicht mogelijk bij de bron moet worden aangepakt, waarbij preventie bovenaan staat. Tevens is beleid nodig waarmee de kosten voor het oplossen van het probleem van ZZS bij de recycling op de juiste plek worden belegd, namelijk de producent. Daarmee wordt recht gedaan aan het principe de vervuiler betaalt.

Onderwerp 3

Kwaliteit van recyclestromen

Het beleid omtrent afvalinzameling is gericht op het verzamelen van zo min mogelijk restafval. De praktijk laat zien dat een te eenzijdige focus op de hoeveelheid restafval, negatieve effecten heeft op de kwaliteit van recyclestromen. De vervuiling in stromen als PMD, OPK, GFT en textiel neemt al jaren toe. Het gevolg daarvan is dat er steeds meer residu-stromen moeten worden afgevoerd

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

bij recyclers, waar vaak ook materiaal tussen zit dat goed had kunnen worden gerecycled als het niet vervuild was geweest. Daarnaast ontbreekt het voor meerdere materiaalstromen aan een goede inzameling. Voor kunststof is er bijvoorbeeld een goed inzamelsysteem voor verpakkingen, maar in veel mindere mate voor overige kunststof afvalstromen.

Het CMP moet gezien bovenstaande beleid bevatten waarmee een goede kwaliteit van de ingezamelde recyclestromen wordt gewaarborgd. Tevens kan het CMP beleid gaan bevatten waarmee de gescheiden inzameling wordt verbeterd van afvalstromen waarvoor dat nu nog niet of nauwelijks het geval is.

Onderwerp 4

Stimuleren van stabiele afzetmarkten voor secundaire grondstoffen

Nederland kent hoge inzamelprestaties voor de meeste afvalstromen. In een aantal gevallen blijft de circulaire verwerking daarvan echter achter bij het aanbod. Zo zagen we in 2020 beelden van opgeslagen kunststof regranulaat, waarvoor geen afzetmogelijkheden waren. Tegelijkertijd wordt vanuit Brussel en Den Haag ingezet op nog meer gescheiden inzameling van afvalstromen.

Gescheiden inzameling heeft echter alleen maar zin als dit materiaal daadwerkelijk wordt ingezet in nieuwe producten. Het CMP dient daarom beleid te bevatten waarmee afzetmarkten voor secundaire grondstoffen worden gestimuleerd. Het is daarbij van belang dat het beleid goed aansluit op de markt van de betreffende materiaalstroom. Het is waarschijnlijk nodig om per materiaalstroom verschillend beleid op te stellen. Voor een aantal materiaalstromen zal er ook helemaal geen beleid nodig zijn dat afzetmarkten voor recyclelaat stimuleert.

Onderwerp 5

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

Uw inbreng voor het Circulair materialenplan (CMP) (pagina 4 van 4)

De staatssecretaris heeft in haar kamerbrief van januari 2021 aangekondigd met het Circulair Materialenplan (CMP):

- De reikwijdte van het huidige LAP te willen uitbreiden, met meer sturing op de hogere treden van de afvalhiërarchie die van belang zijn voor circulaire economie.*
- Het CMP een stevigere juridische basis te willen geven, zonder flexibiliteit te verliezen, zodat het vaker direct juridisch bindend is.*
- Ambitieuze normen (minimumstandaarden) voor verwerking van afvalstoffen vast te willen leggen.*
- Bedrijven tevens uit te willen dagen of te belonen om beter te presteren dan deze minimumstandaard voor verwerking van afvalstoffen.*

De volgende vragen gaan over deze vier onderwerpen.

*Hoe moet er volgens u invulling worden gegeven aan de wens om de reikwijdte van het LAP in het CMP te verbreden? **

De reikwijdte van het LAP kan in het CMP worden verbreed door beleid op te nemen dat toeziet op de hele materiaalketen. Dat wil zeggen ontwerp, productie, gebruik, en einde-levens fase. Daarnaast zou het beleid niet enkel moeten toezien op bedrijven, maar ook op overheden. Het CMP kan overheden helpen de prestaties in een circulaire economie te verbeteren door bijvoorbeeld op het gebied van inzameling harmonisatie aan te brengen.

*Hoe moet er volgens u invulling worden gegeven aan de wens om het CMP meer juridisch bindend te maken zonder flexibiliteit te verliezen? **

Het CMP is een uitgelezen kans om meer uniformiteit aan te brengen in de inzamelsystematiek van huishoudelijk afval. De ruime beslissingsbevoegdheid van gemeenten op dit gebied leidt er toe dat het LAP3 in onvoldoende mate heeft kunnen sturen op een uniforme inzamelsystematiek, met een wildgroei aan systemen tot gevolg. De kwaliteit van de ingezamelde stromen is daarbij zelden het uitgangspunt, wat zich in de praktijk vertaalt in een toenemende vervuilingsgraad van recyclestromen die in theorie hoogwaardig kunnen worden gerecycled.

*Hoe moet volgens u invulling worden gegeven aan de wens om in de minimumstandaard ambitieuze normen vast te leggen voor verwerking van afvalstoffen? **

Het huidige LAP biedt reeds ambitieuze minimumstandaarden. Teneinde verwerking conform de minimumstandaard mogelijk te maken, dient wel aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Te denken valt aan circulair productontwerp, juiste bronscheiding, etc. Doordat het CMP ook beleid gaat bevatten dat toeziet op deze stappen in de keten, wordt meer materiaal aangeboden dat conform deze ambitieuze minimumstandaarden kan worden verwerkt.

*Hoe moet volgens u invulling worden gegeven aan de wens om bedrijven uit te dagen om beter te presteren dan deze minimumstandaard? **

Advies voor CMP1

*Welk advies zou u het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat geven voor het Circulair materialenplan (CMP1) als opvolger van LAP3? **

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo

Federatie Herwinning Grondstoffen

Houd rekening met bestaande structuren en let er op dat het functioneren daarvan niet belemmerd wordt doordat er algemene regels en algemeen beleid verandert met de komst van het CMP.

Trek het CMP breder dan enkel afvalbeheer, maar blijf het beleid omtrent het afvalbeheer ook zeker behouden. De wens is om meer materialen circulair te verwerken. De realiteit is tegelijkertijd dat we voorlopig nog wel met afval te maken zullen hebben, en bovendien komt bij ieder recycleproces een residustroom vrij die als afval verwerkt moet kunnen worden. Het verbreden van de focus is goed, maar de focus moet niet worden verlegd. Daardoor ontstaat immers het risico dat het beleid voor de verwerking van afval niet meer adequaat is.

Zorg er voor dat het beleid voor alle tredes op de 'recyclingladder' de juiste aandacht krijgen. Een hogere trede verdient de voorkeur, maar voor veel afvalstromen is preventie of hergebruik vooralsnog geen realistische optie. Naast het stimuleren van preventie en hergebruik moet het CMP dan ook voldoende in te zetten op het stimuleren van (hoogwaardige) recycling, ook al is dat niet de hoogste trede op de ladder. Bovendien kan er nog veel worden gedaan om de recycling van afvalstromen te optimaliseren.

De F.H.G. is een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:
Metaal Recycling Federatie, Federatie Nederlands Oudpapier Industrie, Vereniging Herwinning Textiel, STIBA, StiMo